

Nieuwsbrief

Januari 2026

Nieuws van de bestuurstafel

Onderstaand een aantal korte items uit de voorbije maand:

- Net als voorgaande jaren worden het Jaarprogramma 2026 en het Jaarverslag 2025 zoveel mogelijk digitaal aangeboden. Het jaarprogramma 2026 staat op onze website bij 'Agenda' en kunt u daar downloaden: <https://heemkundekringdeurne.nl/wp-content/uploads/2025/12/Jaarprogramma-2026-def.pdf>
Het jaarverslag 2025 wordt bij de nieuwsbrief van februari aangeboden.
- De Algemene Ledenvergadering staat gepland voor woensdag 25 februari 2026 in Den Draai. Op deze ALV komt een wijziging van de Statuten aan de orde. Hierover kan alleen besloten worden in een vergadering, waarin twee/derde van de stemgerechtigde leden aanwezig is. We verwachten, dat dit aantal niet wordt gehaald. Er volgt dan een tweede ALV, die gepland staat op woensdag 11 maart.
- Vanwege een tekort aan vrijwilligers voor de openstelling van ons heemhuis op zondag zijn we overgegaan naar meestal 2 gastvrouwen/-heren per keer. In een enkele situatie zijn er 3 personen ingeroosterd.
- Op 8 december hadden we als bestuur weer het jaarlijks overleg met de 'historisch erfgoed-verenigingen' uit Helenaveen, Liessel, Neerkant en Zeilberg. Op deze manier houden we elkaar op de hoogte van ieders activiteiten en er ervaringen uitgewisseld worden.
- Op 17 december hadden we samen met vertegenwoordigers van Zeilberg Historisch Erfgoed en van de Dorpsraad een gesprek met Erfgoedvereniging Bond Heemschut over de plannen rond de zogenaamde Apostel-woningen en Evangelisten-woningen in Zeilberg. Met dit gesprek wilde de door de bewoners ingeschakelde Bond Heemschut zich een beeld vormen van de situatie en in hoeverre ze het initiatief van de bewoners kunnen ondersteunen.

Namens het bestuur,
Jos Thijssen, secretaris

Protestantse kerk in Helenaveen (2005)

Lezing: 350 jaar protestanten in de Peel

Op 21 januari organiseert Heemkundekring H.N. Ouwerling een lezing over protestanten in de Peel.

Hoewel er al in de 16e eeuw hier en daar in Brabant protestanten waren, is toch pas vanaf medio 17e eeuw sprake van protestantse gemeenten, ook in oostelijk Noord-Brabant. In 1648 werd namelijk de vrede van Munster gesloten tussen Spanje en de Republiek der Verenigde Nederlanden. Toen werd Brabant definitief een onderdeel van de Republiek en werd het calvinisme de officiële publieke religie. Toch bleef het aantal hervormden overal in Brabant klein.

Ook in de 19e eeuw bleven de protestantse gemeenten klein. Maar halverwege de 19e eeuw begonnen Jan en Nicolaas van de Griendt aan de grens van Deurne de grootschalige verving van de Peel. Daarbij werden aparte nederzettingen gesticht: Helenaveen (op Deurnes grondgebied) en wat later Griendtsveen in Limburg. Van alle kanten kwamen vreemdelingen naar Deurne om te werken in de Peel: uit Duitsland (de "Poepen") uit Drenthe, Overijssel, Friesland en Groningen ("Oliekonten"). Van hen was een groot aantal protestant en, hoewel de meesten seizoenarbeiders waren, waren er ook velen die zich definitief vestigden in Deurne. Voor die protestanten moesten voorzieningen getroffen worden: een kerkje, een predikant, een school. Soms kwam speciaal voor de Duitsers een dominee uit Duitsland op bezoek. De verhouding met hun katholieke dorpsgenoten was vaak moeilijk. Waren het vóór 1795 de katholieken die zich "onderdrukt" voelden, nu waren het de protestanten die zich vaak als tweederangsburgers behandeld voelden.

In de lezing zal deze beknopte samenvatting nader worden uitgewerkt. Ook zal dieper worden ingegaan op de sociaaleconomische omstandigheden van de protestanten in de Peel en op de moeilijkheden die zij ondervonden. Hierbij zal ook de verhouding met de katholieken aan de orde komen. De lezing wordt toegelicht met vele afbeeldingen.

Over de spreker

[Henk Roosenboom](#) is historicus en was tot 1 juni 2005 werkzaam als archivaris in 's-Hertogenbosch, Helmond en Eindhoven.

In 1997 promoveerde hij aan de Universiteit van Nijmegen op het proefschrift *De dorpschool in de Meierij van 's-Hertogenbosch 1648-1795*.

Daarnaast publiceerde hij een groot aantal artikelen over diverse onderwerpen. Ook werkte hij mee als redacteur en auteur aan de historische reeksen *Ach Lieve Tijd Helmond* (1990-1992) en *Ach Lieve Tijd de Peel* (2005-2007) en *Het leven in Helmond* (2013-2015). In 2016 publiceerde hij het boek *Ontvoerd of gevlucht?* over de zaak Sopha Alberts en in 2022 het boek *De 'Grouwelyke misdaad' over een Surinaamse plantagehouder en zijn dochter. Een achttiende-eeuwse incestzaak*.

Dit laatste boek gaat over de Helmondse schepen Johan Godard Biertempel, die voordat hij in 1771 schepen van Helmond werd, 15 jaar lang plantagehouder in Suriname was en daar zijn slaafgemaakten zeer slecht behandelde.

Henk Roosenboom verzorgt verder lezingen en voordrachten over diverse onderwerpen met betrekking tot de geschiedenis van oostelijk Noord-Brabant.

De lezing wordt gehouden in sociaal cultureel centrum Den Draai, Blasiusstraat 2 in Zeilberg en begint om 20.00 uur. Entree is voor leden gratis, niet-leden betalen € 3,00.

Henk Roosenboom

Nieuws van andere erfgoedverenigingen

Brabants Heem: Koerier 107 is uit. Zie de website van Brabants Heem: <https://brabantsheem.nl/wp-content/uploads/2025/12/De-Koerier-107.pdf>

Ook van andere erfgoedverenigingen krijgen we regelmatig hun ledenblad op papier of per mail toegestuurd. De papieren versie ligt dan in het heemhuis. De digitale versie kunt u op de betreffende website lezen.

Contributie voor 2026

Vanaf 1 januari kan de contributie voor 2026 voldaan worden.
De contributie bedraagt voor:

- Individueel lid € 20,00.
- Een lid en een gezinslid (wonend op hetzelfde adres) samen € 25,00.
- Ben je nog geen 18? Dan is het lidmaatschap gratis.

Bij het lidmaatschap is een abonnement op ons tijdschrift D'n Uytbeyndel inbegrepen.

- Woont u in Deurne? Dan ontvangt u D'n Uytbeyndel naar keuze digitaal of op papier.
- Woont u buiten Deurne? Dan kunt u uit de volgende opties kiezen:
 - kosteloos
 - de digitale versie
 - de papieren versie op een postadres in Deurne
 - € 20,00 per jaar (betaling tegelijk met de jaarlijkse contributie)
 - de papieren versie per post

Machtiging

Bij de leden die een machtiging hebben afgegeven aan heemkundekring H.N. Ouwerling wordt de contributie in de tweede helft van januari afgeschreven.

Hebt u geen machtiging afgegeven?

Maak dan de contributie over naar rekeningnummer NL 86 RABO 0129 0039 48 ten name van heemkundekring H.N. Ouwerling.

Wilt u alsnog een machtiging afgeven?

Dit bespaart ons heel veel administratief werk. Download [het formulier op de website](#), vul dit in en stop dit in de brievenbus bij het heemhuis, Stationsstraat 73. U mag het ingevulde formulier ook scannen en mailen naar onze penningmeester Michel van den Berkmortel: penningmeester@heemkundekringdeurne.nl

Heeft u nog vragen over de machtiging of contributie?

Stuur dan een mail naar penningmeester@heemkundekringdeurne.nl

Michel van den Berkmortel, penningmeester

Bezetting openstelling heemhuis op zondag

Voor de openstelling van ons heemhuis, elke 2e en 4e zondag van de maand, zoeken we nog een aantal vrijwilligers die bereid zijn gemiddeld vier keer per jaar als gastvrouw/-heer te willen optreden.

Meer informatie en/of aanmelden kan via [het secretariaat](#).

Voor de maand januari treden de volgende leden als gastvrouw/-heer op:

- 11 januari: Jos Thijssen en Harrie Berkers.
- 25 januari: Ad vd Steen en Thieu Berkers.

Openingstijden heemhuis

- Elke 1^e maandag van de maand van 10.00 tot 12.00 uur voor Genealogie
- Elke 1e maandag van de maand van 10.00-11.30 voor de bibliotheek
- Elke dinsdag van 19.00 tot 21.00 uur
- Elke 3^e woensdag van de maand van 10.00 tot 12.00 uur voor DeurneWiki en DocuDataDeurne
- Elke 2^e en 4^e donderdag van de maand van 10.00 tot 12.00 uur voor fotoherkenning
- Elke 2^e en 4^e zondag van de maand van 14.00 tot 16.00 uur